

Andrej Rajský

OSOBA
AKO **I**KONA
TAJOMSTVA

Príspevok k personalistickej antropológii

Trnava 2007

Recenzenti:

prof. Ing. Ján Letz, PhD
doc. Mgr. Slavomír Gálik, PhD

Andrej Rajský

OSOBA AKO IKONA TAJOMSTVA

PRÍSPEVOK
K PERSONALISTICKEJ ANTROPOLÓGII

TRNAVA 2007

© Andrej Rajský, 2007
© Pedagogická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave, 2007

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto knihy nesmie byť v akejkoľvek forme publikovaná
ani kopírovaná bez písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN: 978-80-8082-146-3

OBSAH

Predhovor	9
1. ÚVOD	11
1.1 Základné pojmy	12
1.2 Stručne o imaginistickej filozofii	17
1.3 Metodológia	23
1.3.1 <i>Ciele práce</i>	23
1.3.2 <i>Metodologické prístupy</i>	24
2. DIALEKTIKA OBRAZU V DEJINÁCH FILOZOFIE	26
2.1 Klasickí filozofi	27
2.1.1 <i>Predsokratíci a „preimaginizmus“</i>	27
a) Pytagoras	27
b) Herakleitos	28
c) Parmenides	29
d) Gorgias	30
2.1.2 <i>Sokrates, Platón, Aristoteles a novoplatonici</i>	31
a) Sokrates	31
b) Platón	32
c) Aristoteles	38
d) Filón Alexandrijský	39
e) Plotinos	41
2.1.3 <i>Augustinus, Akvinský, Bonaventura</i>	44
a) Aurelius Augustinus	44
b) Tomáš Akvinský	54
c) Bonaventura z Bagnoregia	56
2.2 Nemeckí novovekí filozofi	60
2.2.1 <i>Kant a filozofi nemeckého idealizmu</i>	60
a) Immanuel Kant	60
b) Johann Gottlieb Fichte	63
c) Friedrich Wilhelm Joseph Schelling	64
d) Georg Wilhelm Friedrich Hegel	66
2.2.2 <i>Husserl a Heidegger</i>	67
a) Edmund Husserl	68
b) Martin Heidegger	71

2.3	Predchodcovia talianskej personalistickej filozofie	74
	a) Giambattista Vico	74
	b) Antonio Rosmini-Serbatì	77
	c) Vincenzo Gioberti	80
2.4	Dialektika obrazu u Stefaniniho, Pareysona, Rigobella	
	a) Ricœura	84
	a) Luigi Stefanini	87
	b) Luigi Pareyson	102
	c) Paul Ricœur	111
	d) Armando Rigobello	122
3.	IMAGINISTICKÁ INTERPRETÁCIA OSOBY	
	V JEJ JEDNOTLIVÝCH ASPEKTOCH	135
	Úvod do syntetickej časti	135
3.1	Metóda dialektiky obrazu ako jedna zo základných metód personalistickej filozofie	138
3.2	Dialektika obrazu ako výraz osobitého spôsobu ľudskej racionality	143
3.3	Dialektika obrazu ako výraz spôsobu ľudskej existencie	148
3.4	Dialektika obrazu ako výraz spôsobu ľudskej relationality	155
3.5	Etické konzekvencie personalistickej filozofie prehĺbenej dialektikou obrazu	160
4.	ZÁVER	166
	Summary	172
	Riassunto	174
	MENNÝ REGISTER	176
	ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	179

Mgr. Andrej Rajský, PhD.

OSOBA AKO IKONA TAJOMSTVA

Zodpovedný redaktor publikácie Jozef Molitor
Menný register Andrej Rajský
Grafická úprava a zalomenie Jana Janíková
Obálka Mgr. art. Juraj Martiška

Vydala Pedagogická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave
vo vydavateľstve TYPUS UNIVERSITATIS TYRNAVENSIS,
spoločnom pracovisku TU a VEDY, vydavateľstva Slovenskej akadémie vied.
Prvé vydanie.

ISBN: 978-80-8082-146-3
EAN 9788080821463

„Kniha je jasným a dôsledným bádateľským dielom o podmienkach človeka, ktoré vedie čitateľa ku skúmaniu vnútornej štruktúry osoby. Klasická paradigma človeka sa tu obohacuje o vnútorné súvislosti a o vyústenia do praktického života: osoba tu vystupuje ako zreteľne načrtnutá vo svojich kontúrach, a súčasne sa javí ako enigma a tajomstvo. Je zaradená do istej historickej, lingvistickej a sociálnej situácie a zároveň si uvedomuje v sebe určitú prítomnosť, ktorá ju zakladá i presahuje. Autor sa týmto dielom pohotovo začleňuje do diskusie európskeho personalizmu a vnáša do nej črty jedinečnej originality.“

Prof. Armando Rigobello

*profesor filozofie na univerzitách La Sapienza, Tor Vergata a LUMSA v Ríme,
predseda Talianskej filozofickej spoločnosti, predseda združenia Centro di Studi Filosofici di Gallarate*

„Monografia Andreja Rajskeho je jedno z mála diel z oblasti personalistickej filozofie, ktoré doteraz vyšli na Slovensku. Ide o pôvodné dielo, ktoré vyrastá z veľmi dobrej znalosti problematiky najmä talianskeho filozofického personalizmu. ... Vydanie publikácie bude prínosom pre rozvoj slovenskej i európskej filozofie, osobitne kresťansky a eticky orientovanej filozofie. Podoba filozofie prezentovaná autorom v monografii je vysoko aktuálna a významne prispeje k otvoreniu intelektuálneho horizontu v procese premeny dnešnej civilizácie smerom k civilizácii lásky. Publikáciu bude možno využiť aj pri výučbe rozličných filozofických a etických predmetov.“

Prof. Ing. Ján Letz, PhD.

profesor filozofie na Trnavskej univerzite v Trnave

„Andrej Rajskeý sa podujal spracovať zaujímavý a zároveň náročný aspekt špecifického vyhranenia - reformuláciou a znovunastolením nescudziteľných otázok - koncepcie osoby, ktorá nadobúda stále viac na význame v dnešnej spoločnosti multipluralitného spektra myšlienkového sféry. V tejto rovine v spoločnosti nechýbajú pochybnosti a ani námietky, nie je núdza o relativizovanie eticko-morálnej hodnoty ľudskej osoby. ... Autor svojou prácou, v ktorej používa erudovanú formu a spôsob vyjadrovania, nielen naznačuje, ale aj navodzuje potrebu plnšej formy dialógu filozofie a teológie v súčasnom pohľade na ľudskú osobu.“

Prof. ThDr. Ivan Kútny, PhD.

*profesor etiky a morálnej teológie na Univerzite Komenského v Bratislave
a na Univerzite Konštatína Filozofa v Nitre*

„Autor v predloženej publikácii skúma osobu cez prizmu filozofie imaginizmu, ktorá sa rozvíjala najmä v talianskej filozofickej tradícii (Gioberti, Stefanini, Rigobello). Centrálnym pojmom je obraz (imago), ktorý skúma na rôznych úrovniach (ontologicky, noeticky, antropologicky) a cez dejiny filozofie... Práca je cenným príspevkom do filozofie osoby a personalizmu vôbec, lebo predstavuje originálnu syntézu imaginistického prístupu k osobe, ktorý je na Slovensku takmer neznámy.“

Doc. Mgr. Sławomir Gálik, PhD.

docent filozofie na Trnavskej univerzite v Trnave

ISBN 978-80-8082-146-3

9 788080 821463